

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

F. A.

Cím:

Uj iskola

Forrás:

Budapesti Hírlap

Bp.

1917 11/11

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

371.76

Hely

Idő

1917

Személy

Helyszám

Székesfehérvári házinyomda 1915.

Uj iskola.

A kis-svábhegyi csodavilla.

Budapest, jun. 16.

A Kis-Svábhegy lejtőjén, a Biró-utcában egy egészen különös iskola működik, annak volt péntek délután az idej záróünnepsége, a melyre figyelmessé tettek. Elmentem és boldog órákat töltöttem a szép budai villa kertjében, mely úgy rémlik most is, mintha mesekert, tündérkert lett volna.

Tündérkertben iskola? Nem, hanem talár inkább így: iskolában — tündérkert. Kicsi és még kisebb fiúcskák, leányok, valamennyien a szépségnek, okosságnak, a kedvességnek és a bájnak külső belső sugárzásától ragyogóan. Valamennyien feltűzve, vidámsággal és elevenséggel, de a korai önfegyelmezésnek valami varázslatos, láthatatlan zábolájával lefekezve. Csupa gyermeki, ősi naivság és egyúttal valami olyan fensőbbiség, biztosság, mozgásban, viselkedésben olyan egész, befejezett tökéletesség, hogy zavartan kérdezzük: valóban gyermekek ezek, vagy egy új emberfajta, mely a gyermeki bájjával, alakjával az érett ember minden jó vonását is mutatja?

Órákon át tartott a kerti játék, — ez volt a záróünnepség, — s nem lehetett betelni vele. A gyerekek verset mondtak, énekeltek, drámát játszottak, mesét mondtak, balletet táncoltak és — a verset ők maguk írták, a balletet maguk komponálták, a drámát maguk szerelték, a mesét maguk költötték. Nyolc éves poéta, kilenc éves drámaíró, hét éves balletmesternő, a ki egyúttal choreografus is — állottak ki a valóban nagy költőiség elé, mert hiszen sokan is voltak a nézők is valóban nagyok is, a gyermeki mélységekből

ölfelé tekintve. És volt kacagás és volt szomorúság az egyik gyermekiró megnevetetett, a másik megrikatott, egészen úgy, mint a nagyok színházában, a nagyok akadémiáján. Ki ne illetődött volna meg, a mikor a kicsi, második vagy harmadik nemista fiúcska odaállt a közepre, hogy elmondja saját versét. Ime, ezt a verset, bár nem ezt szó szerint, mert az eredeti sokkal szebb volt, sokkal hatalmasabb ősi, japános egyszerűségében.

Gyász.

Mennyi fiatal férfi vérzett a harcban,
Hány anya szívét borította a gyász.
Mennyi fiatal férfi vérzik most is harcban,
Hány anya szívét borítja most is a gyász.

Ennyi. A hallgatóság megbüvölten nézte a nyolcszintendős fiúcskát. Hát igen. Ez a háború. A fiatal vérző férfi. A gyászborította anyai szív. Ez a háború és ez az igazi háborús költészet.

És — ez az új iskola. Mert végül is mégsem tündérkertről volna a szó, hanem iskoláról, a hol írni, olvasni és számolni tanítanak. A hol az élet harcához szükséges páncélnak az első pikkelyeit illesztgetik rá a gyermeki lélekre, szívre és agyra. Az iskola kitünő igazgató-asszonya, Domokos Lászlóné nyilván szívesebben venné, ha tudományosan foglalkoznánk iskolájával, a mely csodálatos elképzelésnek és még csodálatosabb — valóságnak. Egy iskola ez, a hol a gyermek nem bilincsbevert, ráncabszedett szolgája, hanem a hol a gyermek az egyetlen ur, a parancsoló, a bálvány, minden, de úgy, hogy erről — fogalma sincsen. Nem az az iskola, a melyet mi is jártunk, a kicsi testnek és léleknek kemény kalodája, a melyben mozogni, nyekkenni sem szabad. A Domokosné iskolájában nem kötözik a fegyelem szeges

kötélével a padhoz a hat éves kicsi testet, a melynek a legfőbb iskolamester, a természet parancsolja, hogy mozogjon, ugráljon, mert így erősödik a csontja, így formálódik széppé, egyenessé, erőssé a teste. Ebben az iskolában nem nevezik tanulásnak a mukkanás nélkül való kínos üldögélést; itt nem haragszanak a gyerekekre, ha mozdul, ha szól, ha kérdez, ha fogékonny és pillangószerűen könnyű intelligenciája szélszélyesen röpköd tárgyról-tárgyra, kérdésről-kérdésre.

Az egész világ átalakulóban. Át kell alakulnia a világ nevelőjének, az iskolának is. Azok a majdnem egészen névtelen apostolok, a kik egész életüket arra a reformra áldozták, hogy a kicsi Pista, a kicsi Juliska könnyen és jól tanulja meg azt, a mit eddig kínosan tanult meg és rosszul: ezek a névtelen nagy-szerűségek, ezek a Domokos Lászlónéknak éppoly végtelen hállánkra érdemesek, a mely kevéssé ismerjük őket. Mennyivel jobbak és nemesebbek és isteni értelemmel értelmesebbek lesznek azok az új emberek, a kiknek gyermeksége az új iskolában telt el, a kik a tudással a jóságot, a jósággal a magasabbrendű erkölcsöt oly öntudatlanul szívják magukba, mint a föld az esőt, mely valahonnan rájahull és benne az életté válik.

Kivitték az új iskolát a hegyre, de nem vitték ki a városból. Ez mintegy szimbóluma annak, hogy a természetben és természetesen kell ugyan tanítani, de ez nem lehetetlenség a világváros körengelégében sem. A természethez kell közel vinni a gyermeket, a ki még maga is oly közel van a természethez, s a ki nem is érdekel semmi más a világban, mint egyedül csak a természet. Irni és olvasni nagyon fontos, de nem muszáj éppen pont hat éves korban megenni, a mikor a csöpp ember talán gerincének egyenességé-

vel, vállának görbülésével fogja megfizetni azt a tudást, a melyre pillanatnyilag nincs is tulságosan szüksége s a melyet kevéssel utóbbi testének minden kára nélkül szerzett volna meg. Ellenben a kis csibe élete, a csiga a fűben és a virág a fán, a madár a levegőben és a nap mindenekfölött; a palak, mely nem tudni, honnan jött és hova siet, a kutya, a macska, az egér, a gyík, az agyag, a sár, a mely oly semmi és mindenné formázható... ez az, a mi a gyönyörűség izgalmaival foglalkoztatja az emberpalánta lelkét, agyát és ez az, a mit jól látni, megtanulni nagyobb és értékesebb tudomány a belüvetésnél — a hatodik év táján.

Az új iskola kint van a természetben és első sorban a természet megértésére tanítja a növendékeket. Hogy mellesleg játszva megtanulják a hivatalos *tantárgyakat* is? Az már csak külön sport és kedvtöltés ebben az iskolában, a mely bátran tagadja meg a multat, mert az uttörés verejtékével termékenyíti meg a jövőt.

F. A.